

Členovci 1 – *Arthropoda* I.: klepítkatci – *Chelicerata*

Úkoly:

1. Rozlišení jednotlivých podkmenů členovců
2. Rozlišení jednotlivých řádů pavoukovců
3. Poznávání hlavních zástupců klepítkatců

I. Rozlišení jednotlivých podkmenů členovců

Postup:

- dejte na Petriho misku pavouka (klepítkatci), blešivce (korýši), stonožku (stonožkovci) a včelu (šestinozí)
- pozorujte kolik mají jednotliví zástupci očí, tykadel, částí ústního ústrojí, částí těla a končetin
- zapište do tabulky č. 1 a zapamatujte si

Tab. č.1: Znaký jednotlivých podkmenů členovců

Podkmen znaky	Klepítkatci <i>Chelicerata</i>	Korýši <i>Crustacea</i>	Stonožkovci <i>Myriapoda</i>	Šestinozí <i>Hexapoda</i>
počet očí				
počet tykadel				
ústní ústrojí				
členění těla (tagmata)				
počet končetin				

II. Rozlišení jednotlivých řádů pavoukovců

PO: Podle čeho poznáte klepítkatce?

Postup:

- na Petriho misku dejte štíra, pavouka, štírka, sekáče a roztoče (klíště nebo voduli)
- pozorujte z kolika částí se skládá tělo
- kolik končetin má na hlavě, na zadečku
- kolik má očí
- kde jsou uloženy snovací žlázy (bradavky), kolik jich je
- kde jsou uloženy jedové žlázy
- zapište do tabulky č. 2 a zapamatujte si

Tab. č.1: Znaký jednotlivých řádů třídy pavoukovci (*Arachnida*)

Řád znaky	Štíři <i>Scorpionida</i>	Pavouci <i>Araneida</i>	Štírci <i>Pseudoscorp.</i>	Sekáči <i>Opiliona</i>	Roztoči <i>Acarina</i>
části těla					
ústní končetiny					
počet očí					
snovací žlázy (bradavky)					
jedová žláza					

III. Poznávání hlavních zástupců klepítkačů

1. Merostomata (hrotnatci):

ostrorep americký (*Limulus polyphemus*)   *Xiphosura* (ostrorepi)

2. Arachnida (pavoukovci):

štír kýlnatý (*Euscorpius tergstinus*)   *Scorpionida* (štíři)

štír středomořský (*Buthus occitans*)   *Scorpionida* (štíři)

veleštír obrovský (*Pandinus imperator*)   *Scorpionida* (štíři)

bičovec   *Uropygi* („ocasatí“ bičovci)

krabovec   *Amblypygi* (krabovci = „bezocasí“ bičovci)

sklípkan (*Brachypelma vagans* aj.)   *Araneida* (pavouci), *Orthognatha* (sklípkaní)

sklípkanek (*Atypus* sp.)   *Araneida* (pavouci), *Orthognatha* (sklípkaní)

běžník jilmový (*Xysticus ulmi*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

běžník kopretinový (*Misumena vatia*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

čelistnatka rákosní (*Tetragnatha extensa*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

čelistnatka temnostní (*Meta menardi*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

křížák dvouhrbý (*Araneus bituberculatus*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

křížák čtyřskvrnný (*Araneus quadratus*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

křížák mramorovaný (*Araneus marmoreus*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

křížák obecný (*Araneus diadematus*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

křížák pruhovaný (*Argiope bruennichi*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

lovčík hajní (*Pisaura mirabilis*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

maloočka smaragdová (*Macromota roseum*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

pokoutník domácí (*Tegenaria domestica*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

slíďák luční (*Pardosa palustris*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

slíďák mokřadní (*Pardosa amentata*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

stepník rudý (*Eresus niger*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

třesavka sekáčovitá (*Pholcus opilionides*)   *Araneida* (pavouci), *Labidognatha* (dvouplicní)

štírek obecný (*Chelifer cancroides*)   *Pseudoscorpionida* (štírci)

štírek knihový (*Cheiridium museorum*)   *Pseudoscorpionida* (štírci)

solifuga (*Galeodes* spp.)   Solifugida (solifugy)

sekáč domácí (*Opilio parietinus*)   *Opilionida* (sekáči)

sekáč rohatý (*Phalangium opilio*)   *Opilionida* (sekáči)

plošík (*Trogulus* sp.)   *Opilionida* (sekáči)

klíště obecné (*Ixodes ricinus*)   *Acarina* (roztoči), *Ixodida* (klíšťata)

klíšťák holubí (*Argas reflexus*)   *Acarina* (roztoči), *Ixodida* (klíšťata)

vodule oválná (*Hydrachna globosa*)   *Acarina* (roztoči), *Actinedida* (sametkovci)